

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS MERAS

Kęstučio g. 4, 83152 Pakruojis, tel. (8 421) 69 090, 69 088, faks. (8 421) 69 090, el. p. savivaldybe@pakruojis.lt

Lietuvos Respublikos specialiųjų
tyrimų tarnybos Šiaulių valdybai

2014-10-27 Nr. S - 3050 - (7.2)

IŠVADA

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 (Žin., 2002, Nr. 98-4339) patvirtintos Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos 7 punktu ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 (Žin., 2011, Nr. 60-2877) patvirtintas Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos), Pakruojo rajono savivaldybėje 2014 m. III–IV ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. AV-788 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės administracijos ir jai pavaldžių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelės korupcijos pasireiškimo tikimybė, analizės ir vertinimo 2014 metais nustatymo“ sudaryta darbo grupė.

Nustatant korupcijos pasireiškimo tikimybę, analizuotas laikotarpis nuo 2013 m. III ketvirčio pradžios iki 2014 m. II ketvirčio pabaigos.

Analizuota ir vertinta Pakruojo rajono savivaldybės administracijos veiklos sritis – mokesčių, priskirtų savivaldybių kompetencijai, nuolaidų (lengvatų) suteikimas ir viešosios įstaigos Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro (toliau – Pakruojo PSPC) veiklos sritis – vizitų pas Pakruojo PSPC gydytojus organizavimas.

Vertinant korupcijos pasireiškimo tikimybę numatytose srityse buvo naudojamas Rekomendacijų priede pateiktas įstaigos veiklos analizavimo klausimynas. Įvertinti korupcijos rizikos veiksniai minėtose srityse. Tyrimas atliktas dokumentiniu būdu, analizuojant Pakruojo rajono savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių, atsakingų už tyrimui pasirinktų Pakruojo rajono savivaldybės veiklos sričių vykdymą, veiklos nuostatus, darbuotojų pareigybių aprašymus, teisės aktus, kuriais savo veikloje vadovaujasi darbuotojai, kitus su analizuojama veikla susijusius dokumentus.

Vertinant minėtą sritį buvo analizuojama:

– ar šiose srityse yra laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų, turinčių įtakos Pakruojo rajono savivaldybės administracijos ir Pakruojo PSPC veiklai, ar priimti teisės aktai būtini įstatymams įgyvendinti;

– ar teisės aktuose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, ar juose įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, aiškūs kriterijai, sprendimo priėmimo terminai, sprendimus priimančys subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskirtos sprendimo priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų apskundimo tvarka ir kt., ar ši nustatyta tvarka pakankama, ar ji nesuteikia per daug įgaliojimų įstaigos valstybės tarnautojams ar jiems prilygintiems asmenims veikti savo nuožiūra, ar joje nėra perteklinių reikalavimų;

– ar yra įtvirtinti valstybės ar savivaldybės vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo pagrindai, ar veiksmingai funkcionuoja vidaus kontrolės sistema.

Užpildžius klausimyną, nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, susiję su Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais kriterijais.

Mokesčių, priskirtų savivaldybių kompetencijai, nuolaidų (lengvatų) suteikimas

Sprendimų teikti mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymų nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto sąskaita priėmimas yra savivaldybių tarybų išimtinė kompetencija (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 18 punktas).

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalis numato, kad savivaldybės pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai.

Savivaldybių ir jų institucijų, tame tarpe ir savivaldybių tarybos, veikla priskiriama viešosios teisės reguliavimo sričiai, o viešosios teisės normos yra imperatyvios ir įsakomojo pobūdžio visiems teisinių santykių dalyviams, todėl galimas tik toks veikimas, kuris nurodytas teisės aktuose.

Analizuojamą Pakruojo rajono savivaldybės veiklos sritį reglamentuoja šie teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 18 punktas (išimtinė Savivaldybės tarybos kompetencija yra sprendimų priėmimas dėl mokesčių, rinkliavų ir kitų įstatymais nustatytų lengvatų savivaldybės biudžeto sąskaita);

- Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo 8 straipsnio 3 dalis (Savivaldybių tarybos turi teisę savo biudžeto sąskaita sumažinti mokesčių arba visai nuo jo atleisti);

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1798 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandens telkinių“ 1.9 punktas (Savivaldybių tarybos savo biudžeto sąskaita turi teisę mažinti valstybinės žemės ir valstybinio vidaus vandens telkinių žvejybai nuomos mokesčių arba visai nuo jo atleisti);

- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 7 straipsnio 5 dalis (Savivaldybių tarybos turi teisę savo biudžeto sąskaita sumažinti mokesčių arba visai nuo jo atleisti);

- Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punktas (Savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas tik už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą) ir 12 straipsnio 3 punktas (Savivaldybės taryba savo sprendimu nustato lengvatas vietinių rinkliavų mokėtojams);

- Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 6 straipsnis.

Pakruojo rajono savivaldybėje tarybos sprendimu gali būti suteikiamos šios mokesčių lengvatos:

- 1) žemės mokesčio;
- 2) valstybinės žemės nuomos mokesčio;
- 3) nekilnojamojo turto mokesčio;
- 4) vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą.

Pagal kompetenciją įstatymų nustatyta tvarka Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimais yra priimti lokaliniai (vidiniai) norminiai teisės aktai, nustatantys, detalizuojantys pačią administracinę procedūrą.

Analizuojamą Pakruojo rajono savivaldybės administracijos veiklos sritį reglamentuoja šie lokaliniai teisės aktai (toliau – Tvarkos):

- Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. T-124 patvirtintas Nuomos mokesčio už valstybinę žemę tvarkos aprašas;

- Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2011 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu Nr. T-246 patvirtintas Nekilnojamojo turto mokesčių lengvatų teikimo tvarkos aprašas;

• Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. T-399 patvirtintas Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir teikimo tvarkos aprašas.

Mokesčių, priskirtų savivaldybių kompetencijai, nuolaidų (lengvatų) suteikimo darbą organizuoja ir vykdo Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Finansų skyriaus specialistai, seniūnijų seniūnai ar jų įgalioti asmenys bei Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudarytos komisijos.

Prašymus dėl mokesčių lengvatų suteikimo gali teikti:

- privačios žemės savininkai, t. y. tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys, kurie turi žemės sklypų privačios nuosavybės teisėmis;
- valstybinės žemės nuomininkai (naudotojai), valdantys valstybinius žemės sklypus Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje;
- fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie registruoti ir turi nekilnojamojo turto Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje;
- fiziniai asmenys ar šeimos gyvenančios Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje ir turinčios teisę gauti lengvatas.

Fizinis ir (ar) juridinis asmuo prie prašymo dėl mokesčių lengvatos suteikimo turi pateikti atitinkamus dokumentus, nurodytus Tvarų aprašuose, Vyriausybės nutarimuose, Institucijų įsakymuose. Pareiškėjas prašymo formoje nurodytus duomenis pildo savarankiškai, parašu garantuodamas jų teisingumą.

Žemės, valstybinės žemės nuomos ir nekilnojamojo turto mokesčių lengvata. Pakruojo rajono gyventojų prašymus, reikiamus dokumentus priima ir Savivaldybės tarybos sprendimo projektus rengia Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Finansų skyrius.

Finansų skyriaus vykdoma veikla dėl žemės, valstybinės žemės nuomos ir nekilnojamojo turto mokesčių lengvatos suteikimo yra reglamentuota skyriaus nuostatuose, patvirtintuose Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A-956 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Finansų skyriaus veiklos nuostatų patvirtinimo“, Finansų skyriaus vyriausiojo specialisto veiklą reglamentuojančiame pareigybės aprašyme, patvirtintame Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. PA-343.

Valstybinės žemės nuomos ir nekilnojamojo turto mokesčių lengvatos suteikimo tvarka numatyta Pakruojo rajono savivaldybės tarybos patvirtintose Tvaruose. Jose aiškiai reglamentuota lengvatos skyrimo procedūros eiga, terminai.

Žemės mokesčių lengvatos teikimo tvarkos aprašas nėra parengtas. Finansų skyriaus vyriausiasis specialistas dėl žemės mokesčio lengvatos nustatymo vadovaujasi žemės mokesčio už valstybinę žemę administravimo tvarkos aprašu.

Nuomos mokesčiui už valstybinę žemę administruoti reikalingi duomenys kaupiami, mokestis apskaičiuojamas ir įmokų apskaita vykdoma naudojant UAB „Algoritmų sistemos“ informacinę sistemą MASIS (mokesčių administravimo savivaldybėse informacinė sistema).

Finansų skyriaus specialistas priima iš rajono fizinių ir (ar) juridinių asmenų prašymus, Tvaruose nurodytus dokumentus ir parengia Savivaldybės tarybos sprendimų projektus. Sprendimą dėl mokesčių lengvatos suteikimo ar nesuteikimo priima kolegialus organas – Pakruojo rajono savivaldybės taryba. Tarybos sprendimai priimami vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento nustatyta tvarka.

Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 18 d. sprendimu Nr. T-115 patvirtintos Žemės mokesčio lengvatos.

Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. T-133 patvirtinti 2014 metų žemės nuomos mokesčio už valstybinę žemę tarifai ir lengvatos.

Mokesčių lengvatų taikymo tvarkose aiškiai apibrėžti mokesčių lengvatų teikimo vertinimo kriterijai tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims.

Atlikus šios srities vertinimą, nustatyta, kad vertinamu laikotarpiu į Savivaldybę dėl žemės mokesčio lengvatos suteikimo ar atleidimo nuo jo kreipėsi 7 fiziniai asmenis. Nė vienam iš jų nebuvo suteikta tokia galimybė. Dėl valstybinės žemės nuomos mokesčio lengvatos suteikimo ar atleidimo kreipėsi 4 įmonės, kurios buvo atleistos nuo mokesčio. Dėl nekilnojamojo turto mokesčio lengvatos suteikimo kreipėsi 1 fizinis asmuo, kuriam tokia galimybė buvo suteikta.

Atsitiktinės atrankos būdu buvo išanalizuoti keli gauti prašymai dėl mokesčių lengvatos suteikimo ar atleidimo. Pastebėta, kad prašymai užpildyti tinkamai, t.y. tiksliai nurodomi pareiškėjų kontaktiniai duomenys, pateikiami argumentai, dėl kokių priežasčių prašoma suteikti mokesčių lengvatą arba visai nuo jų atleisti, bei pridedami pareiškėjo padėti pagrindžiantys dokumentai. Fizinių ir (ar) juridinių asmenų prašymai nagrinėjami laikantis Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A-374 „Dėl Asmenų aptarnavimo, jų prašymų bei skundų nagrinėjimo Pakruojo rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintomis procedūromis ir terminais. Pranešimų, skundų dėl šios vykdomos veiklos ar priimtų sprendimų vertinamuoju laikotarpiu negauta.

Mokesčių lengvatų suteikimo kontrolė nurodyta tik Nekilnojamojo turto mokesčio lengvatų teikimo tvarkos apraše. Ją vykdo Pakruojo rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba.

Vietinės rinkliavos lengvatų suteikimas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą ar atleidimas nuo jos

Lengvatų suteikimas. Pakruojo rajono gyventojų prašymus ir reikiamus dokumentus priima rajono seniūnijos. Lengvatas skiria seniūnas arba jo įgaliotas asmuo.

Seniūnijų vykdoma veikla reglamentuota Seniūnijų nuostatuose ir seniūnijų seniūnų pareiginiuose aprašymuose, patvirtintuose Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymuose.

Seniūnijose lengvatų gavėjų sąrašai kasmet sudaromi kalendorinių metų pirmą mėnesį ir elektroniniu būdu pateikiami Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriui (toliau – Skyrius). Socialinės rūpybos skyriaus Neįgaliųjų reikalų ir socialinių paslaugų poskyrio vyriausiasis specialistas, įvertinęs ir patikrinęs surinktus dokumentus, susistemina bendrus jų duomenis.

Socialinės rūpybos skyriaus vykdoma veikla dėl vietinės rinkliavos lengvatų suteikimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą reglamentuota Skyriaus nuostatuose, patvirtintuose Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. A-24 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus veiklos nuostatų patvirtinimo“ ir Socialinės rūpybos skyriaus Neįgaliųjų reikalų ir socialinių paslaugų poskyrio vyriausiojo specialisto veiklą reglamentuojančiame pareigybės aprašyme, patvirtintame Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. PA-27.

Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir tvarkymo tvarką reglamentuoja Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 29 d. sprendimas Nr. T-399 „Dėl Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (dalinis sprendimo pakeitimas patvirtintas 2009 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T-157). Apraše aiškiai ir tiksliai reglamentuota vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo procedūros eiga, terminai, nustatyti konkretūs, objektyviai pamatuojami reikalavimai procedūroje dalyvaujantiems asmenims. Tačiau nenurodyta, kokius dokumentus reikia pateikti su prašymu. Tvarkoje numatyta, kad lengvata skiriama kalendoriniams metams nuo prašymo pateikimo mėnesio pirmos dienos ir gali būti skiriama trumpesniam negu iki kalendorinių metų pabaigos laikotarpiui. Paskirtos lengvatos teikimas gali būti nutrauktas, jei yra žinoma, kad per tą laikotarpį prašantis asmuo netenka teisės į lengvatą arba pasikeitė lengvatos dydis. Lengvatų gavėjų sąrašai tikslinami ir pildomi ne rečiau kaip kartą per mėnesį.

Taip pat minėtoje Tvarkoje numatyta, kad kitais atvejais vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų dydis ir gavėjai gali būti nustatomi Socialinės paramos skyrimo

komisijos sprendimu. Sprendimus dėl piniginės socialinės paramos skyrimo (neskyrimo), Įstatymo nenustatytais atvejais, priima Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. A-759 sudaryta Socialinės paramos skyrimo komisija (toliau – Komisija). Komisijos veiklą reglamentuoja Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. A-759 patvirtinti Socialinės paramos skyrimo komisijos nuostatai.

Už piniginės socialinės paramos skyrimo Įstatymo nenustatytais atvejais administravimą atsakingi Seniūnijų ir Socialinės rūpybos skyriaus specialistai.

Seniūnijų, Skyriaus vykdoma veikla reglamentuota seniūnijų, Skyriaus nuostatuose ir valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiklą reglamentuojančiuose pareigybių aprašymuose, patvirtintuose Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymuose.

Seniūnijų specialistai priima prašymus-paraiškas ir kitus reikalingus dokumentus, patikrina asmens (šeimoms) buities ir gyvenimo sąlygas ir surašo buities tyrimo aktą. Socialinės rūpybos skyriaus specialistai prašymus-paraiškas ir visus reikiamus dokumentus teikia svarstyti Komisijai.

Komisija sprendimus priima vadovaudamasi Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. T-143 „Dėl Piniginės socialinės paramos skyrimo Įstatymo nenustatytais atvejais tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Atlikus šios srities vertinimą nustatyta, kad 2013 metais lengvatų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių paslaugų surinkimą ir tvarkymą skirta už 23 263,24 litų, 2014 m. iki rugsėjo 1 d. – 25 373,20 litų.

Išanalizavus minėtos srities teisės aktus, nustatyta, kad, nuostatai, pareigybių aprašymai, tvarkos yra aiškios: apibrėžti įgaliojimai, nustatyti sprendimus priimančys subjektai, numatyti kontrolės subjektai. Priimami sprendimai nėra galutiniai, juose nurodyta sprendimų apskundimo tvarka.

Pranešimų ar skundų dėl šios vykdomos veiklos ar priimtų sprendimų vertinamuoju laikotarpiu negauta.

Atleidimas. Pakruojo rajono gyventojų prašymus dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą priima Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. A-849 „Dėl Pakruojo rajono gyventojų atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą komisijos sudarymo“ sudaryta komisija.

Komisijos veikla nėra reglamentuota.

Tik administracijos direktoriaus įsakymu komisijai pavesta išnagrinėti pateiktus prašymus, įvertinti situaciją dėl komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos suteikimo galimybės, pateikti rajono savivaldybės tarybai pasiūlymus dėl gyventojų atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. Tačiau neaišku, kokia šio proceso eiga, kokie dokumentai surašomi.

Apklausus komisijos narius nustatyta, kad komisija, gavusi gyventojų prašymus dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, vyksta į nurodytą vietą (gyventojų faktinę gyvenamąją vietą) ir įvertina esamą padėtį ar situaciją. Surašomas protokolas ir parengiamas Savivaldybės tarybos sprendimo projektas. Sprendimus dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą priima Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. T-220 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“. Atleidimo kriterijai dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Tarybos sprendime įtvirtinti aiškiai.

Atlikus šios srities vertinimą, nustatyta, kad vertinamu laikotarpiu nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą buvo atleisti 36 gyventojai.

Skundų dėl šios vykdomos veiklos ar priimtų sprendimų negauta.

Savivaldybės tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų priėmimo procesas yra viešas, nes norminio pobūdžio įsakymų projektai ar projektai, kurių rengimo procese nustatyta papildinta korupcijos pasireiškimo tikimybė, yra skelbiami rajono savivaldybės interneto tinklalapyje.

Taip pat savivaldybės interneto tinklalapyje yra pavišinta informacija apie Savivaldybės teikiamas mokesčių lengvatas, Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių veiklos nuostatai, valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiklą reglamentuojantys pareigybių aprašymai.

Korupcijos rizikos veiksniai:

Išanalizavus minėtų sričių vykdomą veiklą, galima teigti, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė gali atsirasti sąlygota tik žmogiškojo faktoriaus (tarpusavio susitarimas tarp Pareiškėjo ir seniūnijos darbuotojų, skyrių specialistų, Komisijos narių).

Išvada:

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą mokesčių lengvatų suteikimo srityje nurodytu laikotarpiu, laikytina, kad yra aplinkybių, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai:

– jei tik būtų susitarimas tarp skyrių, seniūnijos specialistų (atsakingų darbuotojų), priimančių prašymus-paraiškas ir dokumentus, ir lengvatų prašančių Pareiškėjų;

– surašant buities tyrimo aktą;

– jei tik būtų susitarimas tarp Pareiškėjų ir Komisijos atsakingų asmenų, įgaliotų priimti sprendimus dėl atleidimo ar kompensacijos skyrimo.

Analizuojant sprendimus dėl mokesčių, rinkliavų ir kitų įstatymais nustatytų lengvatų teikimo Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto sąskaita, nustatyta, kad iš esmės veikla vykdoma vadovaujantis specialiaisiais šią sritį reglamentuojančiais teisės aktais. Veikla, kuri yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, visada sietina bent su minimalia korupcijos pasireiškimo tikimybė, kurios atsiradimą gali sąlygoti tik nesąžiningi atsakingų darbuotojų veiksmai. Šiuo atveju korupcijos apraiškų nenustatyta.

Priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos veiksniams pašalinti:

1. Siekiant užtikrinti skaidrų mokesčių lengvatų skyrimą, rekomenduojama:

1.1. parengti žemės mokesčio lengvatų teikimo tvarką arba papildyti Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 24 d. sprendimą Nr. T-124 „Dėl Nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ IV skyrių;

1.2. Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 24 d. sprendime Nr. T-124 „Dėl Nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ numatyti lengvatų suteikimo vykdymo kontrolę;

1.3. papildyti Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 29 d. sprendimą Nr. T-399 „Dėl Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ reikiamų dokumentų sąrašą;

1.4. parengti Pakruojo rajono gyventojų atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą komisijos nuostatus.

2. Siekiant padidinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, rekomenduojama Savivaldybės administracijoje organizuoti paskaitas (seminarus) korupcijos prevencijos temomis.

Vizitų pas Pakruojo PSPC gydytojus organizavimas

Pirminė ambulatorinė asmens sveikatos priežiūra – tai nespecializuotų kvalifikuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų pagal Šeimos (bendrosios praktikos) gydytojo ir Bendrosios praktikos slaugytojo bei Bendruomenės slaugytojo medicinos normų reikalavimus ambulatorinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, kompleksas.

Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo tvarka reglamentuota Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarkos aprašo bei pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir bazių kainų sąrašo patvirtinimo“.

Vizitų pas Pakruojo PSpC gydytojus organizavimo (talonų išdavimas) tvarkos analizė atlikta dokumentiniu būdu, analizuojant Pakruojo PSpC darbo reglamentą, darbuotojų pareigų instrukcijas ir kitus teisės aktus, kuriais savo darbe vadovaujasi Pakruojo PSpC bendrosios praktikos gydytojai ir kiti darbuotojai (slaugytojai), atlikdami savo funkcijas.

Tikrinamuoju laikotarpiu Pakruojo PSpC korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ar kito tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingo teisės pažeidimo, už kurį numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia atsakomybė, nebuvo nustatyta.

Pakruojo PSpC veiklą reglamentuoja šie teisės aktai:

- Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. T-219 patvirtinti Viešosios įstaigos Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro įstatai (toliau – Įstatai);
- Pakruojo pirminės sveikatos priežiūros centro vyriausiojo gydytojo 1997 m. patvirtintos Vidaus darbo tvarkos taisyklės.

Pakruojo PSpC vidaus darbo tvarkos taisyklėse nurodyti reikalavimai (patalpų atidarymo ir uždarymo laikas, darbo laikas ir kt.) neatitinka šiuo metu esamos situacijos.

Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnis, Įstatų 23 punktas Pakruojo PSpC direktoriui suteikia teisę priimti teisės aktus be kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Pakruojo PSpC ligonių registravimo (talonų išdavimo) tvarka patvirtinta Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro vyriausiojo gydytojo pavaduotojo 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 33. Tvarkoje numatyta, kad už pacientų registravimą atsako registratorė, bendruomenės slaugytoja ir gydytojas. Planiniams ligoniams talonai visai savaitei į registratūrą pateikiami kiekvieno penktadienio rytą ir registruojami savaitei į priekį. Be eilės registruojami tik tie pacientai, kuriems reikalinga skubi būtinoji pagalba ir atvežtiems Greitosios medicinos pagalbos skyriaus. Pakartotiniams ligoniams po tyrimų ir su nedarbingumo pažymėjimais talonai išduodami gydytojo kabinete. Vidaus darbo tvarkos taisyklėse taip pat numatyta, kad pacientas į įstaigą kreipiasi per įstaigos registratūrą, kurioje gauna taloną pas konkretų gydytoją. Išimtiniais atvejais pacientai aptarnaujami be talonų ir be eilės.

Atlikus šios srities vertinimą, nustatyta, kad šiuo metu Pakruojo PSpC talonai išduodami (ligoniai registruojami pas gydytojus) kita tvarka. Tačiau jokių vidaus dokumentų (teisės aktu) esama tvarka nepatvirtinta.

Pakruojo PSpC poliklinikos informacijos skelbimų lentoje apibrėžtas tik vienas išimtinis atvejis, kai ligonis registratūroje priimamas be eilės, t. y. ligonis su aukšta temperatūra. Ligonų registravimo tvarkoje, kuri taip pat yra pavišinta poliklinikos informacijos skelbimų lentoje, numatyta, kad ligonis turi pateikti vieną iš nurodytų dokumentų. Tačiau registratūroje reikiamų dokumentų sąrašas nenurodytas.

Peržiūrėjus atsitiktine tvarka pasirinktas Pakruojo PSpC bendrosios praktikos (šeimos) gydytojų pareigų instrukcijas, konstatuota, kad jose nėra numatyta talonų teikimo (išdavimo) procedūra. Vyriausiosios slaugytojos, dirbančios poliklinikos registratūroje, pareigų instrukcijoje numatyta, kad pastaroji duoda priėmimui pas gydytojus talonus, komplektuoja gydytojams nustatytą ligonių ar pacientų skaičių per nustatytas darbo valandas, atsižvelgdama į kiekvienam iš jų skirtą priėmimo laiką. Ligonų registravimo funkcija nurodyta ne visų Pakruojo PSpC darbuotojų (bendruomenės slaugytojų) pareigų instrukcijose.

Pakruojo PSpC Vidaus kontrolės tvarka neparengta. Įstatuose numatyta, kad įstaigos teikiamų paslaugų valstybinę kontrolę atlieka įstatymuose nurodytos institucijos.

Pacientas, nepatenkintas sveikatos priežiūra, kilus ginčui ar konfliktui tarp darbuotojo ir paciento gali kreiptis į Pakruojo PSpC vadovą žodžiu arba raštu. Paciento skundų nagrinėjimo tvarka patvirtinta VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro vyriausiojo gydytojo 2004 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. 37 ir Vidaus darbo tvarkos taisyklėse. Informacija apie atsakomybę už korupcinio pobūdžio nusikaltimų veiką ar kitus teisės pažeidimus, apie tai, kur turi kreiptis asmuo, susidūręs su minėta nusikalstama veika, nėra pavišinta nei poliklinikos informacijos skelbimo vietose,

nei Pakruojo PSPC padaliniuose, nei Pakruojo PSPC interneto svetainėje. Skundų nagrinėjamoju laikotarpiu nebuvo gauta.

VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros vyriausiojo gydytojo 2001 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 29 sudaryta ir patvirtinta Medicinos etikos komisija (toliau – Komisija). Komisijos veikla reglamentuota VšĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros vyriausiojo gydytojo 1998 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. 48 patvirtintuose Medicinos etikos komisijos nuostatuose. Nuostatų 10 punkte numatyta, kad Komisija renkama 3 metų laikotarpiui. Šiuo metu naujos Komisijos nėra. Nuostatuose aiškiai apibrėžtas Komisijos darbo reglamentas, uždaviniai, teisės pareigos.

Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 26 d. sprendimo Nr. T-219 „Dėl Viešosios įstaigos Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro įstatų patvirtinimo“ 16.10 punktas numato, kad pranešimai, skelbimai ir kita visuomenei reikalinga vieša informacija apie įstaigos veiklą skelbiama įstaigos interneto puslapyje ir rajono laikraščiuose. Vertinimo metu nustatyta, kad informacija spaudoje neviešinama, Pakruojo PSPC interneto puslapis neveikia.

Išvada:

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą vizitų pas Pakruojo PSPC gydytojus organizavimo srityje, laikytina, kad yra nemažai aplinkybių, galinčių sudaryti prielaidas korupcijai:

- nėra nustatyta konkreti talonų išdavimo tvarka;
- talonų išdavimo tvarka neviešinama darbo vietoje ir Pakruojo PSPC interneto puslapyje;
- nenustatytas minimalus per dieną išduodamų talonų skaičius;
- įsakyme ir taisyklėse nesukonkretinta, kokia gali būti skubi būtinoji pagalba ar išimtiniai atvejai;
- nesant talonų pacientai nukreipiami pas gydytoją asmeniškai tartis dėl priėmimo;
- asmeninės pažintys tarp paciento ir registratorės ar gydytojo.

Priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos veiksniams pašalinti:

1. Parengti naujas Pakruojo PSPC ir jo filialų vidaus darbo tvarkos taisykles.
2. Parengti naują ligonių registravimo (talonų išdavimo) pas Pakruojo PSPC gydytojus tvarką.
3. Atnaujinti (pakoreguoti) Pakruojo PSPC dirbančių darbuotojų pareigų instrukcijas.
4. Naujai sudaryti ir patvirtinti Pakruojo PSPC medicinos etikos komisijos sudėtį.
5. Pakruojo PSPC interneto puslapyje patalpinti informaciją apie Pakruojo PSPC veiklą: darbo laiką, gydytojų atostogas, talonų išdavimą, vidaus darbo tvarkos taisykles, skundų nagrinėjimo tvarką ir kitą visuomenei svarbią informaciją.

6. Rengiant Pakruojo PSPC lokalinius (vidinius) norminius teisės aktus rekomenduotina vadovautis Dokumentų rengimo taisyklėmis, kurios patvirtintos Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-117 (aktuali redakcija – 2013-10-06).

7. Siekiant padidinti Pakruojo PSPC darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, rekomenduojama Pakruojo PSPC organizuoti paskaitas (seminarus) korupcijos prevencijos temomis.

Merė

Asta Jasiūnienė